

Güzel sanatlar liseleri 12. sınıf çalgı eğitimi (bağlama) dersi içeriklerinin, kazandırılması hedeflenen beceriler doğrultusunda incelenmesi

An analysis of the content of the instrumental training (baglama) course for 12th grade students in fine arts high schools in accordance with the targeted skills to be acquired

Tuncay Aras¹, Mehmet Can Pelikoğlu²

¹ Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

² Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzikoloji Bölümü, Müzikoloji Pr., Erzurum, Türkiye.

ÖZ

Bu araştırma, güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabında yer alan kazanımların içerisindeki etkinliklerin, bağlama eğitimi ve öğretimi sürecinde kazandırılması hedeflenen becerilere ne düzeyde katkı sağladığını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, var olan durumu ortaya koyma amacı taşıdığından betimsel araştırmalara yönelik boyutlar içermektedir. Bu bağlamda öncelikli olarak güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabında yer alan kazanımlar ve kazanımlar içerisindeki etkinlikler incelenmiştir. Sonrasında kazanımlar içerisindeki etkinliklerin ne düzeyde etkili olduğunu ve içeriği olmayan kazanımlar için öğretmenlerin ne tür etkinliklere yer verdiğini belirlemek adına güzel sanatlar liseleri bağlama öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın verileri, Türkiye'nin farklı illerindeki güzel sanatlar liselerinde görev yapmakta olan 21 bağlama öğretmenine yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak toplanmıştır. İçeriği olan kazanımlara yönelik elde edilen veriler yüzde ve frekans analizi yapılarak betimlenmeye çalışılmıştır. İçeriği olmayan kazanımlar için ise içerik analizi uygulanmış ve elde edilen kodlar, frekans ve yüzde değerleri göz önüne alınarak incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda genel olarak, 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabının bazı temel müzikal becerileri kazandırmada yetersiz kaldığı, öğretmenlerin eksiklikleri bireysel çabalarla gidermeye çalıştığı ve eğitim sürecinde daha fazla uygulamalı, dijital ve interaktif içeriğe ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, eğitim materyallerinin güncellenmesi ve öğrenci merkezli, uygulamalı, teknoloji destekli bir öğretim modeli benimsenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: çalgı eğitimi, bağlama eğitimi, güzel sanatlar liseleri

ABSTRACT

This study aims to determine how the activities included in the achievements of the 12th-grade baglama textbook used in fine arts high schools contribute to the skills targeted in the baglama education and training process. Since the study seeks to reveal the current state of affairs, it incorporates dimensions of descriptive research. In this context, the achievements and activities within the 12th-grade baglama textbook of fine arts high schools were first examined. Subsequently, the perspectives of baglama instructors at fine arts high schools were gathered to assess the effectiveness of these activities and identify the types of activities employed by teachers for achievements without predefined content. The data were collected through semi-structured interviews with 21 baglama instructors working in fine arts high schools across different provinces of Turkey. The data related to achievements with existing content were analyzed using percentage and frequency analysis to provide a descriptive overview. For achievements lacking content, content analysis was conducted, and the identified codes were examined based on frequency and percentage

Tuncay Aras — tuncay.aras@atauni.edu.tr

Geliş tarihi/Received: 25.02.2025 — Kabul tarihi/Accepted: 04.04.2025 — Yayın tarihi/Published: 30.04.2025

Telif hakkı © 2025 Yazar(lar). Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) altında dağıtılmıştır.

Copyright © 2025 The Author(s). This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

values. The findings indicate that the 12th-grade instrumental education (Baglama) textbook is insufficient in fostering certain fundamental musical skills. Teachers attempt to compensate for these deficiencies through individual efforts. Furthermore, the study highlights the need for more practical, digital, and interactive content in education. In light of these findings, it is recommended that educational materials be updated and a student-centered, practice-based, and technology-supported instructional model be adopted.

Keywords: instrument education, baglama education, fine arts high schools

1. GİRİŞ

Müzik eğitiminin alt boyutu olarak karşımıza çıkan çalgı eğitimi, özellikle mesleki müzik eğitimi kapsamında üzerinde tartışılması ve tartışmalar neticesinde de planlı programlı bir eğitim çerçevesi içerisine oturtulması gereken bir kavramdır. “Çalgı eğitimi; müzikle insanı buluşturan, kendini tanıma becerisi kazandıran, duyguların ifade edilmesini sağlayan ve insanın yaşamda müzikte var olmasını sağlayan müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biridir. Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanların bir arada ele alındığı çalgı eğitimi bireye teknik bilgi beceri ve estetik değerler kazandırır. Böylece eğitimin hedeflediği çağdaş, yorumlayıcı, eleştirci ve yaratıcı bireyler yetişir” (Akgül, 1997, s. 2). Belli bir sistem üzerine yerleştirilmiş olan çalgı eğitimi sayesinde birey, almış olduğu belli bir bilgi ve becerinin yanı sıra estetik açıdan sanatsal ifade yeteneğini de geliştirecek ve bu sayede müziği anlama ve yorumlamada gelişim yaşayacaktır. Bu kişisel gelişim ile birlikte de bireyde öz disiplinin ve neticesinde müzikal yaratıcılığın ortaya çıkması yadsınamaz bir gerçektir. İşte bu nokta da “etkili ve verimli bir süreç gerçekleştirebilmek için, planlı, düzenli ve ciddiyet isteyen bir çalışma gereklidir. Bu da ancak müzik eğitimi veren kurumlar aracılığıyla gerçekleşebilir. Bu eğitim kurumları arasında en önemlilerinden birisi de Güzel Sanatlar Liseleridir” (Şen, 2019, s. 9).

“1989-1990 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol’un girişimleriyle ilki İstanbul’da açılan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’ de, müzik ve resim öğretmen adaylarına sağlam temellerle üniversite eğitimlerine başlamaları yönünde hazırlayıcı olmuştur” (Özgün, 2006, s. 6). Daha sonra yaygınlaşan ve günümüzde 2021/2022 Eğitim Öğretim Yılı Milli eğitim istatistiklerine göre 100’ü Resmi ve 7’si özel olmak üzere toplam 107 sayısına ulaşmıştır (Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği, 1999).

Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan mesleki müzik eğitiminin amaçları Uçan (1997) tarafından, “müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar” (s. 32) şeklinde ortaya konulmaktadır. Öztürk’e göre (2003), Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, ülkemiz insanlarının çağdaş yüzünün ortaya çıkarılmasında görev alan ve ülke kültürünün zenginleştirilmesinde önem arz eden kurumlarımızdır (s. 2). Bu bağlamda “uzun yıllara dayanan geçmişle, toplumumuzun kültürel özelliklerini yansıtan, yapısal olarak kendi içinde boyut, ses ve akort düzenleri çeşitliliğiyle, en önemli çalgılarından biri olan bağlama; müzik eğitimi veren diğer kurumlardaki gibi Güzel Sanatlar Liselerinde de bireysel çalgı dersi olarak okutulmaktadır” (Şen, 2019, s. 26). Açıkalin’a (2018) göre; Güzel Sanatlar Liseleri, bağlamanın her yönünü tanıyabilen, karşısına çıkan her türlü eseri çalabilen, kültür değerlerinden hareketle ürettiği yapıları çevresine tanıtabilen, dünya müziklerini tanıyarak kendi müziğiyle harmanlayan gençler yetiştirmeyi hedeflemektedir (s. 28). Bütün bu yaklaşımlar açısından değerlendirildiğinde güzel sanatlar liseleri bağlama dersi öğretim programının kazanımları çalışmaya konu olmuş olup, bağlama dersi öğretim programında da hedeflenen kazanımlar, “Türk halk müziğinin temel icra sazı olan bağlamanın geleneksel yapısı, teknik, tavır çalma özellikleri ile ses ve icra sistemleri dikkate alınarak hazırlanmıştır” (MEB, 2022) şeklinde belirtilmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabında yer alan kazanımların içerisindeki etkinliklerin, yeterliliğini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemi, “güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabı içerisindeki etkinlikler, kazandırılması hedeflenen beceriler üzerinde ne düzeyde etkilidir? olarak belirlenmiş ve aşağıda verilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Sağ ve sol el koordinasyon becerisinin kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?
2. Temiz ses elde etme becerisinin kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?
3. Çeşitli tezene vuruşlarını uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?

4. Çeşitli tezene vuruş tekniklerinin uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?
5. Deşifre becerisinin kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?
6. Yorumlama (İcra) becerisinin kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?
7. Sahne ve performans kazandırılmasına yönelik içerikler yeterli midir?
8. 12. Sınıf bağlama kitabında içeriği olmayan kazanımlara yönelik öğretmenlerin yaptığı etkinlikler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Araştırma; bağlama dersi öğretim programında kazandırılması hedeflenen becerilere ulaşma durumlarının yeterliliğini tespit etmek, kazanımlara ulaşmada aksayan yönleri ve problemlere ilişkin öneriler sunmak bakımından önem arz etmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma, var olan durumu ortaya koyma amacı taşıdığından betimsel araştırmalara yönelik boyutlar içermektedir. “Betimsel araştırmalar, olayı olduğu gibi araştırmaya ve var olan durumu belirlemeye çalışan araştırmalardır” (Erkuş, 2005, aktaran Karakaya, 2014, s. 59). Çalışmada betimsel araştırmalarda sıklıkla kullanılan tarama modelinden faydalanılmıştır. Tarama modelinde, “araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir” (Karasar, 2009, s. 77).

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri:

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 21.01.2025

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-37947039-000-2500022105

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin farklı illerindeki güzel sanatlar liselerinde görev yapmakta olan 21 bağlama öğretmeni oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Teknikleri/Araçları

Araştırmada, güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabında yer alan kazanımların içerisindeki etkinliklere yönelik bağlama öğretmenlerinin görüşlerini almak amacıyla, yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. “Yarı yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacının önceden hazırlamış olduğu sorular ile hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir” (Büyüköztürk vd., 2015, s. 152). Görüşme formunda, içeriği olan kazanımlar için “Beşli Likert” tipi tutum ölçeği kullanılmış, öğretmenlerin içeriği olmayan kazanımlara yönelik ne tür etkinliklere yer verdiğini belirlemek adına da açık uçlu sorulara başvurulmuştur. Görüşme formunu hazırlama aşamasında, alanda uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuş ve uzman görüşleri neticesinde formun son hali verilmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler, bilgisayar ortamında “Google Doc” ile hazırlanan elektronik anket ile toplanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

İçeriği olan kazanımlara yönelik elde edilen veriler yüzde ve frekans analizi yapılarak betimlenmeye çalışılmıştır. İçeriği olmayan kazanımlar için ise içerik analizi uygulanmıştır. “İçerik analizi yoluyla veriler tanımlanmaya çalışılır; birbirine benzediği ve birbiri ile ilişkisi olduğu tespit edilen veriler belirli kavramla ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanır. İçerik analiziyle katılımcıların görüşlerinin içerikleri sistematik olarak tanımlanmaktadır” (Altunışık vd., 2010, aktaran Karataş, 2015, s. 70). İçerik analizi ile elde edilen kodlar, frekans ve yüzde değerleri göz önüne alınarak incelenmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabı içerisindeki etkinliklerin, kazandırılması hedeflenen becerilere etki düzeyleri belirlenmiş ve alt problemler doğrultusunda bulgularına yer verilmiştir.

3.1. Birinci alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda sol ve sağ el koordinasyon becerisinin kazandırılmasına yönelik, 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 1

“12.1.1.2. Sol/Sağ Elinin Bütün Parmaklarını Kullanmayı Gösterir.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	1	4.76
Az	7	33.33
Kısmen	8	38.10
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	1	4.76
TOPLAM	21	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, sol ve sağ el koordinasyon becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Sol/sağ elinin bütün parmaklarını kullanmayı gösterir” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 1 öğretmenden %4,76 oranla “Hiç”, 7 öğretmenden %33,33 oranla “Az”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Büyük Ölçüde”, 1 öğretmenden %4,76 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Sol/sağ elinin bütün parmaklarını kullanmayı gösterir” kazanımını karşılamada yetersiz kaldığı söylenebilir.

Tablo 2

“12.1.1.9. Sağ ve Sol El Koordinasyonunu Geliştirecek Alıştırmalar Yapar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	1	4.76
Az	8	38.10
Kısmen	7	33.33
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	1	4.76
TOPLAM	21	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, sağ ve sol el koordinasyon becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Sağ ve sol el koordinasyonunu geliştirecek alıştırmalar yapar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 1 öğretmenden %4,76 oranla “Hiç”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Az”, 7 öğretmenden %33,33 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Büyük Ölçüde”, 1 öğretmenden %4,76 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Sağ ve sol el koordinasyonunu geliştirecek alıştırmalar yapar” kazanımını karşılamada yetersiz kaldığı söylenebilir.

3.2. İkinci alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda temiz ses elde etme becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 3

“12.1.1.5. Bağlamanın Üst ve Alt Tel Grubundaki Perde Yerlerini Gösterir.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılıamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	0	0.00
Az	9	42.86
Kısmen	7	33.33
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	1	4.76
TOPLAM	21	100

Tablo 3’te görüldüğü gibi, temiz ses elde etme becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Bağlamanın Üst ve Alt Tel Grubundaki Perde Yerlerini Gösterir” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 9 öğretmenden %42,86 oranla “Az”, 7 öğretmenden %33,33 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Büyük Ölçüde”, 1 öğretmenden %4,76 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Bağlamanın Üst ve Alt Tel Grubundaki Perde Yerlerini Gösterir” kazanımını karşılamada yetersiz kaldığı söylenebilir.

3.3. Üçüncü alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda çeşitli tezene vuruşlarını uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 4

“12.1.1.1. Azeri Üslubunu/Tavrını Oluşturan Tezene Vuruşlarını Gösterir. Azeri Üslubunu/Tavrını Oluşturan En Temel Tezene Vuruşları Porte Üzerinde Gösterilir.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılıamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	3	14.29
Kısmen	9	42.86
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	3	14.29
TOPLAM	21	100

Tablo 4'te görüldüğü gibi, çeşitli tezene vuruşlarını uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, "Azeri üslubunu/tavrını oluşturan tezene vuruşlarını gösterir. Azeri üslubunu/tavrını oluşturan en temel tezene vuruşları porte üzerinde gösterilir" kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9,52 oranla "Hiç", 3 öğretmenden %14,29 oranla "Az", 9 öğretmenden %42,86 oranla "Kısmen", 4 öğretmenden %19,05 oranla "Büyük Ölçüde", 3 öğretmenden %14,29 oranla "Tamamen" düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde kitapta yer alan içeriklerin, "Azeri üslubunu/tavrını oluşturan tezene vuruşlarını gösterir. Azeri üslubunu/tavrını oluşturan en temel tezene vuruşları porte üzerinde gösterilir" kazanımını karşılamada kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 5

"12.2.1.1. Silifke Üslubunu/Tavrını Oluşturan En Temel Tezene Vuruşlarını Gösterir. Silifke Üslubunu/Tavrını Oluşturan En Temel Tezene Vuruşları Porte Üzerinde Gösterilir." Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	5	23.81
Kısmen	7	33.33
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	3	14.29
TOPLAM	21	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi, çeşitli tezene vuruşlarını uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, "Silifke üslubunu/tavrını oluşturan tezene vuruşlarını gösterir. Silifke üslubunu/tavrını oluşturan en temel tezene vuruşları porte üzerinde gösterilir" kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9,52 oranla "Hiç", 5 öğretmenden %23,81 oranla "Az", 7 öğretmenden %33,33 oranla "Kısmen", 4 öğretmenden %19,05 oranla "Büyük Ölçüde", 3 öğretmenden %14,29 oranla "Tamamen" düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde kitapta yer alan içeriklerin, "Silifke üslubunu/tavrını oluşturan tezene vuruşlarını gösterir. Silifke üslubunu/tavrını oluşturan en temel tezene vuruşları porte üzerinde gösterilir" kazanımını karşılamada kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

3.4. Dördüncü alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda çeşitli tezene vuruş tekniklerini uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 6

"12.1.1.6. Azeri Tavrı veya Üslubunda Oluşan Değişik Tartımların Tezene Vuruşlarını Gösterir." Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	4	19.05
Kısmen	8	38.10
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	3	14.29
TOPLAM	21	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi, çeşitli tezene vuruş tekniklerini uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, "Azeri tavrı veya üslubunda oluşan değişik

tartımların tezene vuruşlarını gösterir” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9,52 oranla “Hiç”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Az”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Büyük Ölçüde”, 3 öğretmenden %14,29 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde kitapta yer alan içeriklerin, “Azeri tavrı veya üslubunda oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir” kazanımını karşılamada kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 7

“12.2.1.6. Silifke Tavrı veya Üslubunda Oluşan Değişik Tartımların Tezene Vuruşlarını Gösterir.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	4	19.05
Kısmen	8	38.10
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	3	14.29
TOPLAM	21	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi, çeşitli tezene vuruş tekniklerini uygulama becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Silifke tavrı veya üslubunda oluşan değişik tartımların tezene vuruşlarını gösterir” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9,52 oranla “Hiç”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Az”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19,05 oranla “Büyük Ölçüde”, 3 öğretmenden %14,29 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde kitapta yer alan içeriklerin, “Silifke Tavrı veya Üslubunda Oluşan Değişik Tartımların Tezene Vuruşlarını Gösterir” kazanımını karşılamada kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

3.5. Beşinci alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda deşifre becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 8

“12.1.1.4. Deşifresini Geliştirecek Alıştırmalar Yapar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	1	4.76
Az	8	38.10
Kısmen	7	33.33
Büyük Ölçüde	2	9.52
Tamamen	3	14.29
TOPLAM	21	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi, deşifre becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Deşifresini geliştirecek alıştırmalar yapar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 1 öğretmenden %4,76 oranla “Hiç”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Az”, 7 öğretmenden %33,33 oranla “Kısmen”, 2 öğretmenden %9,52 oranla “Büyük Ölçüde”, 3 öğretmenden %14,29 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Deşifresini geliştirecek alıştırma yapar” kazanımını karşılamada yetersiz kaldığı söylenebilir.

3.6. Altıncı alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda yorumlama (icra) becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 9

“12.1.1.7. Azeri Tavrını Doğru Tezene Vuruşları ve Yöre Üslubuna Göre Doğru Çalar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	6	28.57
Kısmen	6	28.57
Büyük Ölçüde	6	28.57
Tamamen	1	4,76
TOPLAM	21	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi, yorumlama (icra) becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Azeri tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9,52 oranla “Hiç”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Az”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Kısmen”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Büyük Ölçüde” ve 1 öğretmenden %4,76 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde kitapta yer alan içeriklerin, “Azeri tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımını karşılamada kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 10

“12.2.1.7. Silifke Tavrını Doğru Tezene Vuruşları ve Yöre Üslubuna Göre Doğru Çalar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılamaktadır? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	0	0.00
Az	8	38.10
Kısmen	7	33.33
Büyük Ölçüde	6	28.57
Tamamen	0	0.00
TOPLAM	21	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi, yorumlama (icra) becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Silifke tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 7 öğretmenden %33,33 oranla “Az”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Kısmen”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Büyük Ölçüde” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Silifke tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımı karşılamada yetersiz kaldığı söylenebilir.

Tablo 11

“12.1.1.3. Bağlamanın her Yörede Değişik Çalış Biçimleri ile İcra Edildiğini Gösterir.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılıyor?
Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	6	28.57
Kısmen	8	38.10
Büyük Ölçüde	4	19.05
Tamamen	1	4.76
TOPLAM	21	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi, yorumlama (icra) becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Bağlamanın her yörede değişik çalış biçimleri ile icra edildiğini gösterir” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9.52 oranla “Hiç”, 6 öğretmenden %28.57 oranla “Az”, 8 öğretmenden %38.10 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19.05 oranla “Büyük Ölçüde”, 1 öğretmende %4.76 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin daha yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Bağlamanın her yörede değişik çalış biçimleri ile icra edildiğini gösterir” kazanımı karşılama kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

3.7. Yedinci alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda sahne ve performans becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, kazanımları karşılama durumları verilmiştir.

Tablo 12

“12.1.1.7. Azeri Tavrını Doğru Tezene Vuruşları ve Yöre Üslubuna Göre Doğru Çalar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılıyor?
Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	2	9.52
Az	6	28.57
Kısmen	7	33.33
Büyük Ölçüde	6	28.57
Tamamen	0	0.00
TOPLAM	21	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi, sahne ve performans becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Azeri tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 2 öğretmenden %9,52 oranla “Hiç”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Az”, 7 öğretmenden %33,33 oranla “Kısmen”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Büyük Ölçüde” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin daha yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Azeri tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımı karşılama kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 13

“12.2.1.7. Silifke Tavrını Doğru Tezene Vuruşları ve Yöre Üslubuna Göre Doğru Çalar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılıyor? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	1	4.76
Az	8	38.10
Kısmen	6	28.57
Büyük Ölçüde	6	28.57
Tamamen	0	0.00
TOPLAM	21	100

Tablo 13’de görüldüğü gibi, sahne ve performans becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Silifke tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 1 öğretmenden %4,76 oranla “Hiç”, 8 öğretmenden %38,10 oranla “Az”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Kısmen”, 6 öğretmenden %28,57 oranla “Büyük Ölçüde” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin daha yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Silifke tavrını doğru tezene vuruşları ve yöre üslubuna göre doğru çalar” kazanımı karşılama yeterliği yetersiz kaldığı söylenebilir.

Tablo 14

“12.1.1.8. Halk Ezgileri, Egzersiz veya Etütleri Amaca Uygun Olarak Çalar.” Kazanımını ne Düzeyde Karşılıyor? Sorusuna İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç	1	4,76
Az	6	28,57
Kısmen	9	42,86
Büyük Ölçüde	4	19,05
Tamamen	1	4,76
TOPLAM	21	100

Tablo 14’de görüldüğü gibi sahne ve performans becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin, “Halk ezgileri, egzersiz veya etütleri amaca uygun olarak çalar” kazanımını karşılama durumu ile ilgili olarak 21 öğretmenin görüşleri incelendiğinde; 1 öğretmenden %4.76 oranla “Hiç”, 6 öğretmenden %28.57 oranla “Az”, 9 öğretmenden %42.86 oranla “Kısmen”, 4 öğretmenden %19.05 oranla “Büyük Ölçüde”, 1 öğretmenden %4.76 oranla “Tamamen” düzeyinde veriler elde edilmiştir.

Veriler incelendiğinde “Az” ve “Kısmen” değerlerinin daha yüksek olduğu ve bu bağlamda kitapta yer alan içeriklerin, “Halk ezgileri, egzersiz veya etütleri amaca uygun olarak çalar” kazanımı karşılama kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

3.8. Sekizinci alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Aşağıda 12. Sınıf bağlama kitabında içeriği olmayan kazanımlara yönelik öğretmenlerin yaptığı etkinlikler verilmiştir.

Tablo 15

12. Sınıf Bağlama dersinde, Müziksel işitme becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Müziksel İşitme Okuma Yazma Çalışmaları	4	44,44
Deşifre Çalışmaları	2	22,22
Dinletme	3	33,33
TOPLAM	9	100

Tablo 15 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, Müziksel işitme becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 9 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. Müziksel işitme becerisine yönelik 9 öğretmenden 4’ü %44,44 oranla “Müziksel işitme okuma ve yazma çalışmaları”, 2’si %22,22 oranla “Deşifre çalışmaları” ve 3’ü %33,33 oranla “Dinletme” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

Ö1: Öğretilecek eseri dinleterek çalmasını sağlıyorum ve daha sonra aynı eserin nasıl çalındığı üzerinde çalışma yapıyoruz.

Ö4: Bol bol bona ve solfej çalışmaları yapıyoruz. Özellikle her usule ve ölçü türüne göre çalışmalar yapıyoruz.

Ö8: Bildiği bir türküyü çaldığı gibi dikte etmesini istiyorum.

Ö9: Eserlerin vuruş kalıplarına göre deşifre edilmesi, dikte açısından da faydalı oluyor. Ayrıca eserlerin tavırsız notaları da incelenerek hangi kalıbın, hangi tavır kalıbına uygun olduğu uygulamalı karşılaştırıldığında deşifreye katkısı oluyor.

Tablo 16

12. Sınıf Bağlama dersinde Tonalite ve modalite (makam) tanıma becerisinin kazandırılmasına yönelik, yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Müziksel İşitme Okuma Yazma Çalışmaları	2	20,00
Farklı Makamsal Eserlerin İcrası	3	30,00
Dizi Çalışması	5	50,00
TOPLAM	10	100

Tablo 16 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, Tonalite ve modalite (makam) tanıma becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 10 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. Tonalite ve modalite (makam) tanıma becerisine yönelik 10 öğretmenden 2’si %20 oranla “Müziksel işitme okuma ve yazma çalışmaları”, 3’ü %30 oranla “Farklı makamsal eserlerin icrası” ve 5’i %50 oranla “Dizi çalışması” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

Ö1: Eserin makamını oluşturan sesleri içeren dizi çalışmaları yaparız.

Ö2: Farklı ton ve makamlarda eser çalışmaları yaparız.

Ö3: Özellikle makamsal eserlerin çalımına geçmeden önce dizideki notaları gam yaparak makamı tanımaya yönelik duyuşsal çalışma yaptırılır.

- Ö5: Teori ve uygulama derslerinde öğrenilen bilgileri pekiştirmek amaçlı tekrar çalışmaları yaparız.
- Ö8: Bağlamanın klavyesi üzerinde ilgili makamlar gösterilerek onların klavye üzerindeki yerleri pekiştirilmektedir.
- Ö10: Eserler icra edilmeden önce usul ve makam analizi yaptırmak beceriyi kazanmaları noktasında faydalı ve etkili bir çalışma oluyor.

Tablo 17

12. Sınıf Bağlama dersinde, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Nota Yazım Programları Kullanımı	3	50,00
Ses ve Video Kaydı	3	50,00
TOPLAM	6	100

Tablo 17 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 6 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisine yönelik 6 öğretmenden 3’ü %50 oranla “nota yazım programları kullanımı”, ve 3’ü %50 oranla “Ses ve video kaydı” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

- Ö1: Bilgisayar veya cep telefonu ile çalışılan eserlerin ses ve video kayıtlarını yaparız.
- Ö4: Bilişim destekli müzik dersi içerisinde kayıt teknikleri ile ilgili bilgiler veririm.
- Ö5: Çeşitli kayıt programlarını tanıtip bunların nasıl kullanıldığı üzerine bilişim destekli müzik dersi üzerinden çalışmalar yapılmaktadır. Nota yazım programları da uygulamalı çalışılmaktadır.
- Ö6) Öğrencilerimizin okul dışı çalışmalarında bizlerle ders ile ilgili bilgi almak istediklerinde video göndermelerini istiyoruz.

Tablo 18

12. Sınıf Bağlama dersinde, Analitik düşünme becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Pozisyon Çalışmaları	2	25.00
Eser Çözümleme	2	25.00
Nota Yazımı	2	25.00
Transpoze Çalışması	2	25.00
TOPLAM	8	100

Tablo 18 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, Analitik düşünme becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 8 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. Analitik düşünme becerisine yönelik 8 öğretmenden 2’si %25.00 oranla “Pozisyon çalışmaları”, 2’si %25.00 oranla “Eser çözümleme”, 2’si %25.00 oranla “Nota yazımı” ve 2’si %25.00 oranla “Transpoze çalışması” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

- Ö2: Çalınan eseri uygun pozisyonlara göre çalınması için çalışmalar yaparım.
- Ö3: Eser çözümlemelerini eseri ilk dağıttığım anda öğrenciden istiyorum eserin makamı, hızı ve diğer makamsal özelliklerini analiz etmelerine yönelik çalışmalar yaparız.
- Ö5: Çaldıkları eserlerin notalarını yazmaya yönelik çalışmalar yaparız.

Ö6: Farklı enstrümanlar için yazılmış eserleri bağlama ile çalmalarını sağlarım.

Ö7: Çok sesli duyumlarını arttırmaya yönelik bağlama için yazılmış çok sesli eserler çalarız. Analitik müzik becerileri ve duyumları böylece daha da iyi hale gelmektedir.

Ö8: Eser icrasında özellikle sözlü eserlerde notasyon söze göre olduğundan bağlamaya uyarlama ve tavrı uygulama çalışmaları analitik yönden katkı sunabiliyor. Ayrıca transpoze çalışmalarına da derslerde yer veriyorum.

Tablo 19

12. Sınıf Bağlama dersinde, İletişim becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Birlikte Çalma	4	57.14
Grup Çalışmaları	1	14.28
Sosyal Medya Paylaşımları	1	14.28
Sunum	1	14.28
TOPLAM	7	100

Tablo 19 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, İletişim becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 7 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. İletişim becerisine yönelik 7 öğretmenden 4’ü %57,14 oranla “Birlikte çalma”, 1’i %14,28 oranla “Grup çalışmaları”, 1’i %14,28 oranla “Sosyal medya paylaşımları” ve 1’i %14,28 oranla “Sunum” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

Ö2: Öğrencilere grup çalışmaları yaptırıyorum. İcra ettikleri çok sesli eserler sayesinde dinlemeyi öğreniyor ve bütün halde tek bir ezgi oluşturmayı öğreniyorlar bu da iletişime büyük fayda sağlıyor

Ö3: Bağlama dersinde öğrenilen kazanımları akranları ile paylaşımları için dinleti ve benzeri sunumlarla iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağlıyoruz.

Ö5: Eser icralarını sosyal medya platformlarında paylaşımlarını desteklerim.

Ö6: Bağlama ve diğer çalgılarla birlikte türküler üzerinden düzenleme yapılarak, düzenlenen eserlerin birlikte icrası üzerine çalışmalar yapılmaktadır.

Tablo 20

12. Sınıf Bağlama dersinde, Araştırma becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Yöre, Kaynak Kişi Araştırmaları	4	50.00
Kaynak Araştırmaları	2	25.00
Bilimsel Yayın Araştırmaları	2	25.00
TOPLAM	8	100

Tablo 20 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, Araştırma becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 8 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. İletişim becerisine yönelik 8 öğretmenden 4’ü %50 oranla “Yöre, kaynak kişi araştırmaları”, 2’si %25 oranla “Kaynak araştırmaları” ve 2’si %25 oranla “Bilimsel yayın araştırmaları” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

Ö1: Öğretilecek olan yöre tavrı ya da eser hakkında öncesinde bilgi sahibi olmalarını sağlamak amacıyla ödev veririm.

Ö2: Müzikal konularda yayınlanmış bilimsel makale ve tez gibi doğru kaynaklara ulaşmaları konusunda yardımcı olurum.

Ö3: Verilen eserleri önceden araştırıp, kaynak kişi ve varsa videolarını izleyip gelmelerini istiyorum.

Ö6: Türk halk müziği üzerine yazılan belirli kitap, makale ve tezler öğrencilere anlatılarak kendilerinin eksik gördüğü ya da araştırmak istediği konulara ulaşabilmesi sağlanmaktadır.

Ö7: Bulduğumuz yörenin türkülerini ve mahalli sanatçıların ilgili araştırma yapmalarını sağlarım.

Tablo 21

12. Sınıf Bağlama dersinde, Problem Çözme becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular

	f	%
Deneme Yanılma Yöntemleri	2	33.33
Deşifre Çalışmaları	2	33.33
Akort ve Transpoze Çalışmaları	2	33.33
TOPLAM	6	100

Tablo 21 incelendiğinde “12. Sınıf Bağlama dersinde, Problem çözme becerisinin kazandırılmasına yönelik yapmış olduğunuz etkinlikler nelerdir? Varsa açıkla mısınız?” sorusuna 6 öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. Problem çözme becerisine yönelik 6 öğretmenden 2’si %33,33 oranla “Deneme yanılma yöntemleri”, 2’si %33,33 oranla “Deşifre çalışmaları” ve 2’si %33,33 oranla “akort ve transpoze çalışmaları” yaptırdıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Konuyla ilgili olarak bazı öğretmenler düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

Ö1: Deneme yanılma yöntemini ile problem üzerinde değişik yöntem ve teknikler deneriz.

Ö2: Deşifre yapamadıkları ve çalamadıkları ölçüleri çözmeleri için belirli aralıklarla kendi çalışma odalarına gönderiyorum. Doğru çalışma yöntemleri ile eserleri çözümlemede daha başarılı oluyorlar

Ö4: Çalgının başka enstrümanlar ile birlikte çalının da karşılaşılan akort sorunları ile ilgili çalışmalar yaptırım.

Ö6: Enstrüman bakımı, (tel değişimi, perde ayarı vb.) orkestralarda ton uyumunu sağlamak için transpoze çalışmaları yapıyoruz.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma, güzel sanatlar liseleri 12. sınıf bağlama kitabında yer alan kazanımların içerisindeki etkinliklerin, bağlama eğitimi ve öğretimi sürecinde kazanılması hedeflenen becerilere ne düzeyde katkı sağladığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın bu bölümünde; elde edilen veriler neticesinde sonuçlara yer verilmiş, literatürdeki destekleyici çalışmalar ışığında araştırma probleminin çözümüne yönelik bazı sorulara yanıt aranmış ve öneriler getirilmiştir.

Özellikle sol ve sağ el koordinasyonu, temiz ses elde etme, tezene vuruşları, yorumlama (icra) ve sahne performansı gibi temel becerilerin kazandırılmasında, kitabın içerik açısından yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Bulgular, öğretmenlerin büyük bir kısmının bu kazanımların “Az” ve “Kısmen” düzeyinde karşılandığını ifade ettiğini göstermektedir. Sağ ve sol el koordinasyonu açısından Yaymak’ ın (2022) “güzel sanatlar liselerinde 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin bağlama eğitimi öğretim programının incelenmesi” isimli doktora çalışmasında, yöresel tavırlara yönelik sağ ve sol el koordinasyonu geliştirecek alıştırmaların gerek öğrenci seviyesine uygunluğu gerekse işlevsellik bakımından istenilen düzeyde işlevsel ve kullanılabilir olmadığı sonuçları (s. 91) ile araştırmada elde edilen sonuçlar benzerlik taşımaktadır. Bunun yanı sıra Apaydın ve Algi’ nın (2024),

“Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liseleri Bağlama Derslerinde Zeybek Tezene Tekniğinin Öğretilme Durumu Üzerine Tespitler” isimli çalışmasında yer alan katılımcılar, genel anlamda tezene tekniklerinin öğretilmesine ilişkin elde olan kaynakların büyük bir kısmını egzersiz ve etüt esasında hazırlanan ön alıştırma yönüyle ve nicelik bakımından yetersiz bulmuşlardır (s. 434). Deşifre becerisinin kazandırılmasına yönelik 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabında yer alan içeriklerin kazanımı karşılamada yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Açar (2019), deşifre çalışmalarına yönelik gördüğü eksiklikten yola çıkarak, “Bağlama Eğitiminde Kullanılan Notasyonların Öğrencilerin Deşifre Başarısına Etkisi” isimli doktora çalışmasında, parmak numarası ve pozisyon notasyonlarının öğrencilerin deşifre esnasında; ezgiyi doğru seslendirebilmesinde, eserin ritmik yapısını doğru seslendirebilmesinde, eserin ezgi aralıklarını doğru parmaklar ile seslendirebilmesinde, eserin ritmik yapısını doğru tezene yönü ile seslendirebilmesinde ve eseri doğru tempoda seslendirebilmesinde etkili olduğu sonuçlarına ulaşmıştır (s. 76). Yine araştırmada, Azeri ve Silifke üsluplarına yönelik egzersizlerin kitabın içeriğinde kısmen yer aldığı, ancak bu kazanımları tam olarak karşılamadığı görülmüştür. Bölgesel bağlama icra tekniklerine ilişkin daha fazla örnek, açıklama ve uygulamalı çalışma içeriğinin eklenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Akbaş ve diğerlerinin (2021) “Güzel Sanatlar Liselerinde Kullanılan Bağlama Ders Kitaplarındaki Alıştırma ve İlgili Türkülerin Hedef Davranış Bakımından İncelenmesi” isimli çalışmasında, Silifke tavrı öğretilmesine yönelik türkü sayısının diğer yörelere göre azınlıkta olduğu, yöre türküsü öğretimi hedef alınarak bağlantı ve pekiştirme görevi görmesi için türetilen alıştırma türkü öğretiminden uzaklaştığı veya bağlama çalım tekniğini olumlu yönde pekiştirmek adına çeşitlendirilen tavırların, türkü içerisinde belirtilecek unsurlara (tavırlara göre nota yazımı, tavırlara göre sembol işaretleri) yer verilmediği sonuçları ile araştırmada elde edilen sonuçlar benzerlik taşımaktadır. 12. Sınıf bağlama kitabında içeriği olmayan kazanımlar için öğretmenler; müziksel işitme çalışmaları, dikte alıştırma, nota yazım programları, dinleme etkinlikleri ve grup çalışmaları gibi ek yöntemlere başvurmaktadır. Bu durum, öğretim sürecinde kitap içeriğinin öğretmen inisiyatifleriyle desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Aynı zamanda bulgular, öğretmenlerin ses ve video kayıtları, nota yazım programları ve dijital müzik uygulamalarını derslerine entegre ettiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, geleneksel yöntemlerin yanı sıra dijital materyallerin kullanımı teşvik edilmeli ve eğitim içeriği bu doğrultuda güncellenmelidir. Öğrencilerin birlikte çalma, dinleme ve müzikal etkileşim becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin sınırlı olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda, kitap içeriğinin topluluk içinde müzik yapma, doğaçlama ve sahne performansına yönelik uygulamalarla desteklenmesi gerekmektedir. Grup çalışmaları ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Analitik düşünme ve araştırma becerilerinin geliştirilmesi açısından öğretmenler, öğrencilerin eser çözümleme, transpoze çalışmaları ve makamsal analizler konusunda desteklenmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu çerçevede, kitap içeriğinin nota analizleri, eser incelemeleri ve akademik araştırmalara dayalı çalışmalarla zenginleştirilmesi önerilmektedir.

Bulgular, öğrencilerin sahne deneyimi kazanmasına yönelik çalışmaların eksik olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, kitap içeriğine performans hazırlığı, dinleyici ile etkileşim ve sahne psikolojisi gibi konulara yönelik yönlendirmeler eklenmelidir. Öğretmenlerin ders sürecini daha etkin yönetebilmeleri için öğretmen kılavuzları, ek çalışma sayfaları, dijital içerik önerileri ve rehber dokümanlar hazırlanmalıdır. Genel olarak, 12. sınıf çalgı eğitimi (Bağlama) kitabının bazı temel müzikal becerileri kazandırmada yetersiz kaldığı, öğretmenlerin eksiklikleri bireysel çabalarla gidermeye çalıştığı ve eğitim sürecinde daha fazla uygulamalı, dijital ve interaktif içeriğe ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu doğrultuda, eğitim materyallerinin güncellenmesi ve öğrenci merkezli, uygulamalı, teknoloji destekli bir öğretim modeli benimsenmesi önerilmektedir.

Etik kurul onayı

Çalışma, Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (tarih: 21.01.2025, sayı: E-37947039-000-2500022105).

Yazarlık katkısı

Çalışmanın tasarımı ve konsepti: TA, MCP; verilerin toplanması: TA, MCP; sonuçların analizi ve yorumlanması: TA, MCP; çalışmanın yazımı: TA, MCP. Tüm yazarlar sonuçları gözden geçirmiş ve makalenin son halini onaylamıştır.

Finansman kaynağı

Yazarlar, çalışmanın herhangi bir finansman almadığını beyan etmektedir.

Çıkar çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Ethical approval

The study was approved by Atatürk University Social and Human Sciences Ethics Committee (date: 21.01.2025, number: E-37947039-000-2500022105).

Author contribution

Study conception and design: TA, MCP; data collection: TA, MCP; analysis and interpretation of results: TA, MCP; draft manuscript preparation: TA, MCP. All authors reviewed the results and approved the final version of the article.

Source of funding

The authors declare the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

- Açar, Y. (2019). *Bağlama eğitiminde kullanılan notasyonların öğrencilerin deşifre başarısına etkisi* (Tez No. 550242). [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Açıkalın, G. (2018). *Güzel sanatlarda bağlama eğitiminin incelenmesi* (Tez No. 491483) [Yüksek lisans tezi, haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Akbaş, B. Z., Kaleli, Y. S. ve Özdek, A. (2021). Güzel sanatlar liselerinde kullanılan bağlama ders kitaplarındaki alıştırma ve ilgili türkülerin hedef davranış bakımından incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 3853-3867. <https://doi.org/10.15869/itobiad.983442>
- Akgül, D. (1997). *Anadolu güzel sanatlar liseleri keman eğitimi sürecinin değişkenlerinin analizi yorumlanması ve öneriler* (Tez No. 64114) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Apaydın, A. K. ve Algi, S. (2024). Türkiye'deki güzel sanatlar liseleri bağlama derslerinde zeybek tezene tekniğinin öğretilme durumu üzerine tespitler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 13(1), 427-436.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Karakaya, İ. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 57- 83). Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2022, Aralık). *Bağlama dersi öğretim programı*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/202411810252396-2022%20BA%C4%9ELAMA.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği. (1999, 20 Ağustos). *Resmi Gazete* (Sayı: 23792). Erişim adresi: <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/65.pdf>
- Özgün, Ö. (2006). *Türkiye'deki Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde viyolonsel eğitimine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Tez No. 191141) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Öztürk, A. (2003). *Anadolu güzel sanatlar lisesindeki öğrencilerin eğitim programlarını değerlendirmeleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Tez No. 124936) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Şen, S. (2019). *Güzel sanatlar liselerinde bağlama eğitimi ve öğretiminde karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri* (Tez No. 543719) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yaymak, U. (2022). *Güzel sanatlar liselerinde 11 ve 12 sınıf öğrencilerinin bağlama eğitim öğretim programının incelenmesi* (Tez No. 715728) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Instrumental education, as a fundamental component of music education, not only provides individuals with technical skills but also contributes to the development of artistic expression. This process aims to foster musical perception and interpretation skills, enabling individuals to establish a deeper connection with music. Fine Arts High Schools hold a significant place in the field of music education, offering students an academic foundation in this discipline.

The baglama, recognized as a crucial instrument in Turkish folk music, is included in the curriculum of Fine Arts High Schools as part of individual instrumental lessons. Baglama education is vital in preserving and transmitting traditional musical culture to future generations. However, the effectiveness of this education largely depends on the adequacy of instructional content. In this regard, it is essential to evaluate how effectively the activities in the 12th-grade baglama textbook in Fine Arts High Schools contribute to achieving the intended learning outcomes. This study aims to assess the sufficiency of the activities within the curriculum and, based on the findings, provide recommendations to enhance the effectiveness of baglama education.

2. Method

This study employed a descriptive research approach using a survey model. Data were collected from 21 baglama instructors teaching at Fine Arts High Schools. A semi-structured interview form was used to gather teachers' assessments regarding the extent to which the activities in the 12th-grade baglama textbook support the targeted learning outcomes.

For data analysis, teachers' responses were quantified using a five-point Likert scale, and the results were expressed in percentage distributions. Additionally, responses to open-ended questions were analyzed using content analysis and categorized into themes. This approach allowed for a more comprehensive evaluation of the textbook's adequacy. Throughout the research process, the extent to which the textbook meets the intended learning outcomes and how teachers compensate for its deficiencies were identified.

3. Findings, Discussion and Results

The findings of the study indicate that the activities in the 12th-grade baglama textbook used in Fine Arts High Schools are not sufficiently effective in developing students' musical skills. Specifically, fundamental aspects such as right- and left-hand coordination, achieving a clean tone, plectrum (tezene) techniques, and performance skills were found to be inadequately addressed in the textbook. A significant portion of the teachers stated that the content in the textbook only partially contributes to student learning and is insufficient in fostering certain musical competencies.

To address these shortcomings, teachers reported implementing various supplementary activities. These included solfège and dictation exercises, notation software applications, audio and video recordings, modal analyses, transposition exercises, and ensemble playing. Moreover, the study revealed that the textbook lacks sufficient content to prepare students for stage performance, leading teachers to compensate for this deficiency through individual instructional efforts.

Based on these findings, it is evident that the 12th-grade baglama textbook needs to be revised and updated. To effectively convey the intended learning outcomes, the textbook should incorporate more practical and interactive content. In particular, additional materials for notation reading, dictation, and sight-reading should be integrated to provide students with a more comprehensive music education.

Furthermore, adapting music education to the demands of the digital era is crucial. The use of technology-assisted instructional materials should be encouraged, and digital resources should be developed to support teachers in managing their lessons more effectively. Additionally, expanding ensemble playing and group performance activities would enhance students' stage experience and collaborative musical skills.

In conclusion, to improve the effectiveness of baglama education in Fine Arts High Schools, it is necessary to enhance instructional materials, adopt a student-centered teaching model, and incorporate technology-assisted education more extensively. To increase the efficiency of the learning process, teachers should be provided with access to supplementary resources, and additional instructional materials that reinforce musical competencies should be integrated into the curriculum. These findings suggest a comprehensive revision of baglama education is required to elevate its quality and effectiveness.